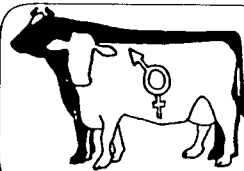

טיפוח . פוריות

רשמי ביקור בהולנד

חיים שטורמן - "און" אגודה להזרעה מלאכותית

גזע, שחור/לבן ואדום/לבן. גם אנו הימרנו, ובדרך כלל גם פגענו לטעמם של השופטים.

לבסוף נבחרה פרה, בת F-16 (ראה תמונות), בעלת כושר ייצור לא גבוה אך עטינים מושלמים, חלבנות טובה ורגליים חזקות וטובות. דווקא הפרה השניה, בת Inspiration הקנדי שעשתה ב-306 יום למעלה מ-12,000 ק"ג חלב, היתה לדעתנו - וגם לדעתו של ארי המון ידידנו השופט ההולנדי שביקר בארץ - היפה ביותר. כנראה, קשה לנו להשלים עם ההפרדה המוחלטת בין היופי והייצור.

ביום האחרון לתערוכה הוצגו קבוצות של בנות פרים. השתתפו 23 פרים, מכל פר הראו 7-8 בנות. ההתרגשות היתה גדולה לקראת בחירת הפר המצטיין. במקום הראשון נבחר הפר F-16, פר זקן שבנותיו בעלות עטינים יפים. בלט לעין נושא העטינים הנפלאים עם מיקום הפטמות המצוין. כמובן, אם רוצים, אין בעיה להביא לתערוכה פרות יפות, ואכן - כל הפרות היו יפיפיות.

באופן כללי ניתן לתאר את הפרות ההולנדיות שהוצגו בתערוכה, כבעלות עטינים קדמיים מפותחים מאד, כקופסה מרובעת ולא דוקא מתמשכים קדימה כפי הציור האידיאלי של התקן האירופאי. עטינים אחוריים ברובם מפותחים אחורה, עומק העטין טוב, מרוחק מהרצפה. גובה העטין טוב, העטינים מתחילים גבוה מתחת לבושת, בהרבה מקרים נראו עטינים אחוריים לא מפותחים מספיק באזור הפטמה. רגלי הפרות היו בינוניות, להרבה פרות היו רגליים חלשות. לכל הפרות היה אופי חלבני נהדר וכמובן - נקיון מופתי, שיער נוצץ, גב ישר והופעה נהדרת.

מעניין היה לראות שאת פרות השחור/לבן

בחודש יוני 1996 נסענו דן קלי, אפרים עזרא ואנוכי לביקור בהולנד, כדי להשתתף בשלושה אירועים:

- תערוכת הבקר באוטרקט.
- כנס אינטרנציונלי בוולדהובן 1996.
- כנס ICAR ה-30.

תערוכת הבקר באוטרקט

אוטרקט היא העיר האוניברסיטאית החקלאית של הולנד, בה נמצאת הפקולטה לוטרנירית של הולנד ומוסדות מחקר רבים הקשורים בה.

בפאתי העיר נמצא מתקן ה-VEEMARKET (שוק הבקר), אולם תערוכות גדול המשמש ליריד תערוכות רבות מכל הסוגים.

ביום שלפני התערוכה התקיימה במקום מכירה פומבית של פרות ועגלות. לא היינו בה, אך מן הפרסום התברר, שמחיר מקסימום של עגלה היה FI 65,000 (כ-130,000 ש"ח) והמחיר הממוצע היה FI 16,000 (כ-32,000 ש"ח), כאשר מחיר השוק הוא 2,000-2,500 ש"ח לעגלה. המעניין הוא, שקוני עגלות אלה מהמרים על מכירת צאצאי עגלה כזאת על ידי העברת עוברים. חלקם מרוויחים וחלקם מפסידים.

למחרת היה יום התחרות הפרטנית על תואר הפרה היפה ALL HOLLAND SHOW. בתחרות השתתפו 288 פרות, כמחציתן הולשטיין שחור/לבן ומחציתן הולשטיין אדום/לבן. האמפיתאטרון היה כמעט מלא צופים - והתחרות מלאת הדר וסדר והתעניינות הציבור. הפרות מובלות לאט ובשקט, בקבוצות, כאשר מכל קבוצה נבחרת היפה שבינה, וכך בשיטת נוק-אאוט עולות 5 מכל

בת אינספירישן, מקום שני בתחרות הפרטנית.

בת קאש - בן סניבוי.

טבלה 1. פרטי פרי התערוכה ופרים הולנדיים בולטים נוספים שלא הוצגו. מבחן אפריל 1996, (ממיון לפי INET, שהוא אינדקס דומה לחמ"מ שלנו).

שם	אב	אב האם	הישנות	INET	עטין	ציון כללי הערות
1 לבל	סטן	בל	91	560	104	נושא BLAD, לא היה בתערוכה
2 קאש	סניבוי	קליטוס	94	514	106	בן סניבוי הראשון
3 רויאל	סניבוי	רויאלטי	92	499	103	
4 מנדל	מלווד	סקסישן	93	442	101	לא היה בתערוכה
5 לורד לילי	בלקסטר	רוטאט	91	422	108	עטינים נהדרים
6 מרקוני	בלקסטר	רוטאט	94	407	107	
7 דמסל	לנדמרק	צ'ף מרק	89	364	109	עטינים נהדרים

טבלה 2. הפרים המצטיינים בהולנד במיון INET ובמיון עטין כללי.

הפר	המיון INET	הערות
ג'בוט	578	
לבל	568	נושא BLAD
קאש	514	
רויאל	499	
צלסיוס	489	
לאבלטר	468	עטינים גרועים
מילטון	466	עטינים גרועים
לילך	460	עטינים גרועים
מנדל	442	
מידאו	437	

הפר	עטין	INET	הערות
לאבא	115	377	BLAD
צלסיוס	111	489	
דסמל	109	364	
לורד לילי	108	422	
מרקוני	107	407	

מעניינת במיוחד היתה הצלחת הפרים הזקנים כאבות לבנים.

הנה עוד כמה פרטים לגבי הפרים שבטבלה אשר בעמוד הבא:

סניבוי עשה כבר למעלה ממיליון הזרעות בהולנד. לפר יש בנים שחלקם נולדו עוד בהיותו פר צעיר אך יש ממנו עוד בנים "בצנרת".

אוגלה בל הוא פר צרפתי מבוגר שהיה בראש הרשימה הצרפתית תקופה ארוכה, ולקחו ממנו הרבה בנים.

מובילים כאשר ראשן מורם למעלה בעזרת הראשיה ועל ידי כך גבן מתיישר. לעומת זאת, את פרות ההולשטיין האדום/לבן, מובילים עם ראש משוחרר. כזאת היא המסורת.

במשך שלושת ימי התערוכה הפרות נחלבות במכונות ניידות וכל ההמון עובר לידן, בינות לדוכני החברות המציגות מוצרים והמזנונים והחג - חג לעיניים. ועתה לתוכן התערוכה.

בטבלה 1 נראים נתוני הפרים המצטיינים בהולנד, לפי מבחן אפריל 1996, שמהם שניים לא היו בתערוכה - לבל ומנדל.

כמו כן נראו קבוצות בנות פרים שעבדו כבר בארץ, כגון: נורדקאפ, סניבוי, ג'בוט, מסקוט (USA) ועוד פרים ידועים אחרים, כמו בלקסטר המאכזב, ארוסטר ופרליוד הקנדיים ועוד. צוידנו בנתונים מאד מעניינים מניתוחי אפריל 1996 שנעשו בהולנד.

מתוך פרי ה-INET הגבוהים כדאי לציין את הפר קאש, בן סניבוי שנולד כאשר סניבוי היה עדיין פר צעיר אך מבטיח והגיע למבחן כשנתיים אחרי מבחנו של סניבוי ובכך קיצרו מאד את אורך הדור. אדגיש כבר כאן, שההולנדים בוחרים כל שנה כ-25% מהפרים הצעירים בני פרים צעירים מבטיחים לפני המבחן שלהם וזאת מתוך ההנחה שעם ההתקדמות הגנטית הכללית, יש סיכוי שפרים אלה יהיו יותר ויותר טובים. זאת אחת הדרכים הנקוטות כדי לקצר את פער הדורות. מידאו שהובא לארץ בשנה שעברה, הצליח לחתום את רשימת העשיריה הפותחת. פר זה עולה במבחנו מדי חצי שנה.

טבלה 3. האבות הפופולריים לפרים בהולנד וממוצעי תוצאות ביניהם.

האב	מספר בנים	INET	ציון כללי	הערות
סניבוי	44	285	105	הולנד, יש עוד בנים לקראת מבחן. יש בנים בישראל
אוגלה בל	25	213	107	צרפתי
ארוסטר	10	174	106	קנדה, היה מועמד ליבוא לישראל
קלייטוס	66	167	105	ארה"ב, יש בנים בישראל
טסק	20	150	103	ארה"ב, יש בנים בישראל
בלקסטר	171	93	107	ארה"ב, הפר מאכזב גם בייצור וגם בעטין

בסיכום – יופי של תערוכה. הבט אחד ברצוני להדגיש והוא עניין העטינים.

בתערוכות ההולנדיות מביאים פרות יפות ולא חתך מייצג של בנות הפר, כפי שזה נעשה אצלנו. לכן קשה לדעת מהתערוכה, איזה מן גוף מוריש הפר, אך ניתן לדעת למה מתכוונים ההולנדים כשהם אומרים – עטין יפה.

מאז מחצית המאה הזאת, כאשר תנובות החלב של הפרות עלו בצורה "משוגעת", החליטה למשל אגודת Holstein Association לשנות את מבנה הפרה האידיאלית שלה מפרה קצת יותר נמוכה ומלאה, עם עטין קטן וגבוה, לפרה יותר גבוהה ורזה עם עטין "קופסה", נמוך יותר, עם רקמות מייצרות חלב, לפני ואחרי הפטמות. אכן, כך נראו רוב הפרות בתערוכה (ראה התמונות). אם נוסיף לכך

הקנדי הוא פר גבוה מאד בקנדה, אך לא מספיק טוב בהשוואה בינלאומית.

קלייטוס פר אמריקאי טוב שיש לו בנים בישראל.

טסק פר אמריקאי זקן מאד, עם תוצאות מצוינות ועם בנים בישראל.

בלקסטר הפר המאכזב האמריקאי, קשה לקבוע איפה היתה הטעות בתוצאות בלקסטר, אך הוא מאכזב במבחנו החוזר, בייצור וכמובן גם כאב לבנים. בהולנד לקחו ממנו הרבה מאד בנים (171) ושניים מהם הצליחו להשתחל לצמרת.

הולכת ומתעצמת ההרגשה, שהארגון הזה קם על מנת למלא צורך אמיתי והוא – השוואת הפרים בכל העולם, מעין לוח פרים בין-לאומי. הארגון קם באופן צנוע, אירופאי והתחזק מאד, כולל את ארה"ב וכעת הוא הארגון הבין-לאומי החשוב ביותר והחזק ביותר בנושא הטיפול ומבחני פרים. השפעתו הכלכלית יכולה להיות מכרעת על ידי דירוג הפרים והאמצעות. מידי שנה, לצד המאמרים המדעיים הטהורים והמחקרים הסטטיסטיים מתנהלת מתחת לפני השטח מלחמה קשה על השיטות שבהן תיערכנה ההשוואות, משום שבשיטות שונות מתבלטים ומדורגים אחרת פרים שונים ורמות גנטיות של המדינות השונות והתחרות קשה וגורלית.

השנה הוגשו הרבה עבודות העוסקות בנושא זה, כיצד לערוך את ההשוואות ואיזה גורמים משפיעים עליהן. עד עתה, כידוע, מדרג אינטרנציונלי את הפרים בכל ארץ דירוג אחר, המושפע מנתוני הפרים באותה הארץ וממספר הבנות הבלתי שווה שיש להם.

בטבלה 4 מדורגים פרי העילית לפי המדד הכלכלי בכל ארץ. יש להדגיש, שמדד זה שונה בין הארצות וההקבלה איננה שווה. אך בכל זאת נראה, שבכל ארץ יש העדפה לפרי ה"מולדת" וזאת בעיקר בשל המספרים הגדולים של הבנות מפריים אלה המקטינים את התיקונים הסטטיסטיים.

יחד עם זאת נראית בבירור עליונותה של הולנד. העוקב אחר ההשוואות האלה בשנים האחרונות מזהה שבתחילה היתה צמרת אמריקאית, אך מהר מאד נכנסו אליה פרים הולנדיים שאמנם מקורם היה ארה"ב, אך בכל זאת – הבחירה והגידול היו בהולנד. בשנתיים האחרונות מתקיימת תופעה של חדירה עמוקה של הפרים הצרפתיים אל הצמרת והתחלת עליה גם של פרים גרמניים.

חלק אחר של האינטרנציונל עסק בשיטות סטטיסטיות חדשות לעריכת המבחן. נבחנת שיטת TEST DAY (מערכים פרה בכל ביקורת ולא כסיכום תחלובה), וכן נבחנת שיטת MACE שהיא שיטה מורכבת יותר לעריכת המבחנים. זמן ממושך הוקדש לשיקולים וחישובים

את העובדה, שלא נמצא שום מתאם בין השיפוט של עטין קדמי ואיזה שהוא מדד כלכלי, כגון ייצור או הישרדות, למרות שאנו משערים שיש לעטין הקדמי קשר עם ייצור והישרדות, לא ניתן לנו אלא להניח שהגדרת אפיון העטין הקדמי איננה ההגדרה הנכונה, ויש למצוא הגדרה אחרת שתהיה במתאם טוב יותר עם המדדים הכלכליים.

בכנס ICAR שוחחנו על הנושא עם האחראי על המערכת הזאת וסיכמנו, שניתן לבצע במקביל שיפוט "לפי טעמנו" ולאחר בדיקת התאמתו – ניתן להמליץ על הכנסתו. לכן נראה לי, שזאת הדרך הנכונה לטפל בנושא.

בת אינספיריישן, מבט מאחור.

כנס אינטרנציונל בוולדהובן 1996, קניגסהוף
קניגסהוף היה פעם מנזר מוקף חורשות ואגמים, ליד עיירה קטנה בשם ולדהובן בדרום הולנד. המנזר הפך למלון מסודר להרצאות ולקונגרסים, חדריו צנועים וצורתו כשל מנזר. מידי פעם, כשאנו נמצאים בכנסי אינטרנציונל

צרפת: ערך הדירוג		הולנד: ערך הדירוג		ארה"ב: ערך הדירוג	
INEL	הפר	INET	הפר	PTAP	הפר
83	פאטאל	578	ג'בוט	88	לבל
79	ג'בוט	568	נבל	81	צלסיס
79	לבל	518	רוטה	80	בלווד
75	מסקוט	514	קאש	77	ג'בוט
73	רוטה	512	לוטץ	77	בוי
72	קלה	499	רויאל	76	מידאו
72	נימבוס	493	נימבוס	76	פאטאל
71	צלסיס	489	צלסיס	75	מג'יק
71	קליבר	476	אופיר	75	לוטץ
71	דומבינטור	468	לאבלטר	75	סאוס

בסיכום אירגון אינטרבול הוא הארגון הבין-לאומי המרכזי והשתתפותו בכנסיו מאד חשובה, לנו ולארגון. הסטנדרטים שנקבעים בו מחייבים פחות או יותר את כל המדינות החברות והמפגש הבלתי אמצעי עם המדענים ואנשי השטח, מועיל מאד ומפרה ברעיונות חדשים.